

يوم دستور ۽ شهرين جا فرائض

26 نومبر 2019-26 نومبر 2020

جيڪڏهن آئين، محض سرڪار جي پاسداري جو ڏسڻو، ته پوءِ جمهوريت جو نقصان ٿيندو، تنهنڪري ان کي بنياد تائين پهچائڻ جي ضرورت آهي.

نريندر مودي
پرڏان منترئي

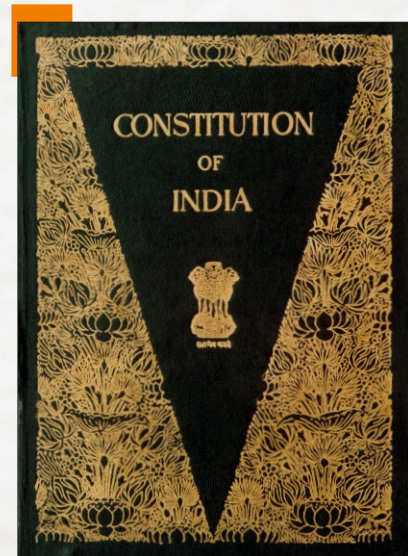
انديا جو دستور (قانون)

- انديا جو قانون هڪ اهڙو بنيادي قانون آهي جيڪو اسان جي ملڪ جي بنيادي سياسي ڍانچي کي بيهاري ٿو. هي پارليامينٽري جمهوريت ۽ جمهوريه کي وفاقي ڍانچي ۾ تشڪيل ڏئي ٿو.
- آئين هند اسان جي باني والد جي وڃڻ ۽ اقدار جي علامت آهي. هي ان جي سوچ، معاشرتي، سياسي ۽ معاشي اخلاقيات، ايمان ۽ مرضي جي نمائندگي ڪري ٿو.
- آئين جمهوريه هند جا مکيه عضوا - اظم، قانون سازي ۽ عدليه جي وضاحت ڪري ٿو ۽ ان جي طاقت جي وضاحت ڪري ٿو ۽ انهن جي ذميدارين جو تعين ڪري ٿو.
- هندستاني آئين جون بنيادي خاصيتون:

- بنيادي حق ۽ فرائض
- رياستي پاليسي جا رهنما اصول
- شهرت
- بالغن جي گهٽتائي
- حڪومت جو پالياماني نظام
- وفاقي ڍانچو
- سيڪيولر رياست
- آزاد عدليه

هندستان جو آئين دنيا جو ڊگهو ۽ سڀ کان مفصل آئين آهي، جيڪو متحده رياست، برطانيه، آئرلينڊ، روس وغيره جي آئين مان متاثر آهي.

آئين ۾ مضمون، 22 حصا ۽ 12 شيڊول آهن

هندستان جي قانون جو انگريزي جلد جو خطاطي وارو مهاڳ صفحو.

آئين جو اصل نسخو پارليامينٽ تي لکيو ويو هو جنهن جيڪو 22 هزار ٽي سؤ 251 صفحن تي مشتمل هو ۽ ان جو وزن 3.75 ڪلوگرام هو.

نريندر مودي
پرڏان منترئي

آئين ساز اسيمبلي ۽ آئين جي تشڪيل

هندستان جو قانون سال 1946 ۽ 1949 جي وچ ڌاري قانون ساز اسيمبليءَ (ڪابينه مشن پلان جي تحت تشڪيل ڏنو) ٺاهيو هو. ڊاڪٽر راجندر پرساد هن اداري جي صدر جي حيثيت سان خدمتون انجام ڏنيون.

اسيمبلي ميمبرن (بشمول 15 عورتن) قانون جو مسودو 299 سالن (1949 - 1946) کان به گهٽ عرصي ۾ تيار ڪري ورتو

قانون ساز اسيمبلي جي ميمبرن ڊسمبر 1946 کان نومبر 1949 تائين 11 کان وڌيڪ اجلاسن ۾ ملاقات ڪئي

آگسٽ 1947 تي قانون ساز اسيمبلي ڊاڪٽر بي آر امبيڊڪر جي زير صدارت آئين جو مسودو تيار ڪرڻ لاءِ هڪ مسوده ڪميٽي تشڪيل ڏني 29

قانون ساز اسيمبلي جو اجلاس، ڊسمبر 1946

هندستان محترم بابا صاحب جي امبيڊڪر جي سربراهي ۾ هڪ مڪمل آئين تيار ڪري ورتو. هي مڪمل آئين نئي انڊيا جي تعمير جي عزم جو مترادف آهي. هي اسان لا ڪجهه زمينداريون کڻي آيو آهي ۽ اسان لاءِ ڪجهه حدون مقرر پڻ ڪيون اٿس.

نريندر مودي
پرڏان منترئي

آئين سازي جي مختلف ڪمن کي ڪرڻ لاءِ قانون ساز اسيمبليءَ مجموعي طور تي 13 ڪميٽيون مقرر ڪيون. جنهن مان اٺا وڏيون ڪميٽيون هيون ۽ باقي ننڍيون ڪميٽيون هيون.

آئين صرف هڪ وڪيل جو دستاويز نه آهي، اهو زندگي جي گادي آهي ۽ ان جي روح هميشه عمر جي روح آهي.

ڊاڪٽر بي. آر. امبيڊڪر

ڊاڪٽر بي. آر. امبيڊڪر جو تصويري خاڪو

مرڪزي ڪابينا جا ميمبر بھارت جي سيدان تي صحيح ڪندي. راجڪماري امرت ڪور، ڊاڪٽر جان مٿائي ۽ سردار ولپ باني پٽيل تصوير ۾ نظر اچي رهيا آهن.

هندستان جو آئين 26 نومبر 1949 تي اپنايو ويو. اهو 26 جنوري 1950 تي نافذالعمل ٿيو. ان ڏينهن اسيمبلي پنهنجو هندستان جي عارضي پاليامينٽ جو وجود ختم ڪري ڇڏيو جيستائين 1952 ۾ نئين پارليامينٽ تشڪيل نه ڏني وئي قانون جي مسودي تي غور ڪندي اسيمبليءَ پيش ڪيل، ڪُل 7635 ترميمن مان 2473 ترميمن کي منتقل، تباهه خيال منظوري ڏني حقيقت ۾ 299 ميمبرن مان، 284 ميمبرن مسودي تي صحيح ڪئي

- مسودي واري ڪميٽي
- يونين پاور ڪميٽي
- يونين آئين جي ڪميٽي
- صوبائي قانون جي ڪميٽي
- بنيادي حق، اقليتن ۽ قبائلي ۽ خارج شده علائقن جي متعلق ڪميٽي
- ضابطن جي عمل جي ڪميٽي
- رياستن جي ڪميٽي
- اسٽيرنگ ڪميٽي

سردار ولپ پاني پٽيل ۲۴ جنوري ۱۹۵۰ ۾ قانون ساز اسيمبلي جي پنهنجي آخري اجلاس ۾.

آئين ساز اسيمبليءَ اپنايو قومي جينڊو 22 جولاءِ 1947 تي قومي ترانو ۽ قومي گيت 24 جنوري 1950 تي

آگسٽ ۱۹۴۷ تي قانون ساز اسيمبلي ڊاڪٽر بي آر امبيڊڪر جي زير صدارت آئين جو مسودو تيار ڪرڻ ۲۹ لاءِ هڪ مسوده ڪميٽي تشڪيل ڏني.

فن خطاطي جي ماهر ايس ايڇ. پريم بھاري نارائن، اڪيلي سر مسودو لکيو. ان ڪم کي مڪمل ڪرڻ لاءِ هن کي 6 مهينا لڳا ۽ ان ڪم عيوض هن ڪاتي رقم نه ورتي.

قانون ساز اسيمبلي جي اراڪن جو گروپ فوٽو 1950

قانون ساز اسيمبلي ۽ ان جا ممتاز ميمبر

ڪابينه مشن جي سفارش جي مطابق، صوبائي قانون ساز اسيمبلي جي ذريعي قانون ساز اسيمبلي جي ميمبرن جي چونڊ اڻ سڌي طرح چونڊن وسيلي ڪئي وئي. ان اسيمبلي ۾ رڪن هئا، جن مان 229 صوبن جي نمائندگي ڪري رهيا هئا ۽ 70 رياستن جي نمائندگي ڪري رهيا هئا 229 اسيمبلي جي ڪجهه نامور ميمبرن ۾ شامل آهن:

پدم پت سنگھانيا	بيگم اعزاز رسول	اصف علي	ڊاڪٽر راجندر پرساد
پنجابراتو ايس. ديشمڪ	ڪي. ايم. منشي	سياما پرساد موڪر جي	سردار ولپ پاني پٽيل
روي شنڪر شڪلا	سروبيلا راداڪرشنا	هنسا مهتا	جاوهر لعل نهرو
هري ڪرشنامهتاب	حسرت مو هاني	گوپي نات بورڊولوني	ڊاڪٽر بي. آر. امبيڊڪر
ابني مسڪارين	رفيع احمد فتوائي	هريندر ڪومر	گوونڊيلپ پنت
جوراج نارائن مهتا	انوگڙ ه نارائن سنھا	بنودانند جھا	مولانا ابوالڪلام آزاد
موتري ستيانارانن	ججڳيون رام	درگاباتي ديشمڪ	سورجني نانڍو
ديپ نارائن سنگھ	سچيداننڌ سنھا	ٿرپنڪ انٿوني	راج ڪماري امرت ڪور
سر سيد محمد سعدهالله	ستيانارانن سنھا	جڻه پال سنگھ منڌا	جي. بي. ڪريپاتي
ڪي. ڪامراج	شري ڪرشنا سنھا	هرگووند پنت	سي. راجاگوپال چري
پي. سب بارين	سيٺ گووند داس	جان مٿائي	سرت چندربوس

I beg to move, Sir,
"That it be resolved that:
(1) After the last stroke of midnight, all members of the Constituent Assembly present on this occasion do take the following pledge: 'At this solemn moment when the people of India, through suffering and sacrifice, have secured freedom, I, a member of the Constituent Assembly of India, do dedicate myself in all humility to the service of India and her people to the end that this ancient land attain her rightful place in the world and make her full and willing contribution to the promotion of world peace and the welfare of mankind.'
(2) Members who are not present on this occasion do take the pledge (with such verbal changes as the President may prescribe) at the time they next attend a session of the Assembly."

آئين ساز اسيمبلي جي ميمبر ذريعي حلف ڪڻ.

شھري ۽ بنيادي حقوق

اسان جي آئين جي هڪ اهم خصوصيت

” صحیح آهي ته سٺي ڪارڪردگي جو مظاهرو ڪريون.“

مهاتما گانڌي

حڪومت هند پنهنجي شھرين ۽ بنيادي ذميوارين (26 نومبر کان 26 کان 2020) بابت وڌ کان وڌ آگاهي آڻڻ لاءِ 2019 تمام هندستاني شھرين تائين پهچي رهي آهي.

اهم مقصد

- هندستان جي ماڻهن کي اهو باور ڪرائڻ ته اهي ئي آئين جا اصل پاسبان ۽ ان ۾ موجود اقدار ۽ اصول آهن.
- تمام شھرين کي پنهنجي ساٿي شھرين، معاشري ۽ قوم کي پنهنجي فرائض جي باري ۾ ياد ڏيارڻ.
- شھرين کي قوميت جي جذبي تي فخر ڪرڻ جي ترغيب ڏيڻ
- قوم جي احساس نظم ۽ ضبط جي جذبات کي فروغ ڏيڻ ۽ شھرين جي توانائي کي قومي تعمير ۾ متحرڪ ڪرڻ ۾ مدد فراهم ڪرڻ.

شھرين جي فرضن کان آگاه رھو

- حاصل ڪريو MyGov.in دستور هند جي تجويز پڙهو، ان لائن عهد تي سائن ان ڪيو ۽ تي فوري سرٽيفڪيٽ
- تي ان لائن يوم دستور ڪونز ۽ مضمون مقابلي ۾ حصو وٺو. ni-voGyM
- جو مواد تان ڊائونلوڊ ڪريو. www.doj.gov.in پوسٽر، بروشر ۽ ٻيو رساني

منهنجي توهان کي گذارش آهي ته گهٽ ۾ گهٽ هڪ قرارداد کڻو ۽ پنهنجا فرائض ۽ قوم جي باري ۾ پنهنجي ذميوارين جي باري ۾ سوچيو. فرض جي راه تي هلندي 130 ڪروڙ ڪوششون 130 ڪروڙ قراردادن جي طاقت ملڪ لاءِ گهٽي ڪري سگهي ٿي

نريپندر مودي
پرڏان منٽري
سوچ پارٽ دواس 2019 تي

#ytudymsti تي اسان جي پيروي ڪريو. شامل ٿيو MyGov @_laxan_

آئين هند ۽ بنيادي حقن جو مڪمل متن تي ملاحظه ڪريو
देखें पर http://legislative.gov.in/constitution-of-india

न्याय विभाग
Department of Justice
भारत सरकार
Government of India

सत्यमेव जयते

بنيادي فرض – اهميت ۽ اضافو

اسان جي آئين ۾ 11 بنيادي فرائض شامل ڪرڻ جي پويان اهم خيال شھرين جي طرفان حاصل ڪيل وسيع حقن جي عيوض شھرين کي ذميداري تي زور ڏيڻ هو

بنيادي فرض احترام، فخر، رواداري، امن، برداشت ۽ هماهنگي جي بهترين اقدار تي مرڪوز آهن.

42 هين آئين ترميمي ايڪٽ ذريعي 1976 ۾ آئين ۾ متعارف ڪرايو ويو، قوم جا بنيادي فرائض شھرين جي بنيادي، اخلاقي ۽ لازم فرائض کي بيان ڪن ٿا

بنيادي فرائض جي داخلا جي سفارش ڪندي هڪ ڪميٽي تشڪيل ڏني وئي جنهن ۾ چيو ويو ته شھرين کي پنهنجي حقن کي استعمال ڪندي اهو ضروري آهي ته انهن جي فرضن کي نظر انداز نه ڪيو وڃي.

ٻارن جي تعليم جي موقعن جي متعلق 11 هين بنيادي ڊيوٽي کي 86 جي تحت آئين ۾ شامل ڪيو ويو. 2002

” جمهوريت محض هڪ حڪومت جي شڪل نه آهي... اها بنيادي طور تي اسان جي ساٿي مردن جو لاءِ احترام ۽ عقيدت جو رويو آهي.“

ڊاڪٽر بي آر. امبيدڪر

شھري ۽ بنيادي فرائض صرف اسان جي قومي مقصدن کي فعال ڪرڻ ۾ اسان جي مدد ڪري سگهن ٿا.

آڪٽوبر 1999 ۾، جسٽس ورما جي سربراهي ۾ هڪ ڪميٽيءَ ” ملڪ جي شھرين کي بنيادي فرائض جي تعليم ڏيڻ جي تجاويز“ تي هڪ رپورٽ پيش ڪئي

” مان پنهنجا فرائض پنهنجي ماءُ جي جهولي ۾ سکيا آهن. هوءَ هڪ اڻڙهيل ڳولائي عورت هئي... هوءَ منهنجو ٽرم ڄاڻي هئي. جيتوڻيڪ اسان پنهنجي ننڍپڻ کان ئي سکيو ته اسان جو ٽرم ڇا آهي ۽ ان جي پيروي ڪرڻ جي ڪوشش ڪريون ته پاڻي پنهنجي حقن جي حفاظت ڪندا... ان جي خوبصورتِي اها آهي ته ڪنهن ڪم جي ڪارڪردگي اسان ۽ اسان جي حق کي محفوظ بڻائي ٿي. فرائض کان حقن کي طلاق نه ٿي سگهي. ان طرح ستياگر هجي پيدائش ٿي، ڇاڪاڻ ته مان هميشه فيصلو ڪرڻ جي ڪوشش ڪندو رهيس ته منهنجو فرض ڇا هو.“

مهاتما گانڌي، 28 جون 1947 ۾ هڪ دعائيءَ تقريب ۾ بنيادي فرائض جي اهميت تي

بنيادي فرضن جي ترغيب يو ايس ايس آر، جاپان ۽ چين جي قانون مان اخذ ڪئي وئي هئي.

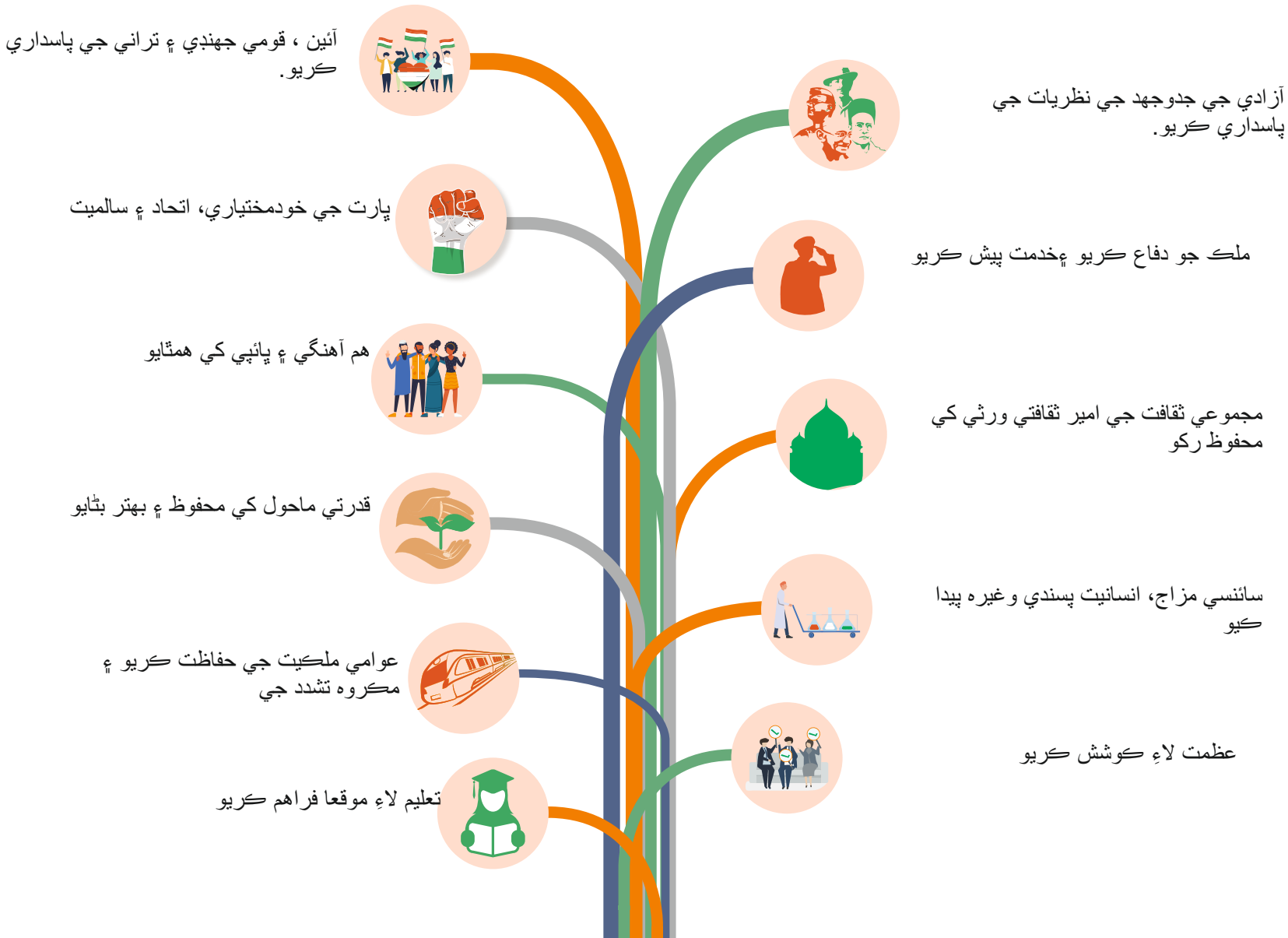
اسان جا بنيادي فرائض هندستاني طرز زندگي کي فروغ ڏيڻ لاءِ لازمي فرضن کي همٿائڻ آهي. اهي معاشري ۾ نظم و ضبط ۽ عزم جي جذبي کي فروغ ڏين ٿا.

بنيادي فرضن جو مقصد هر شھري کي مستقل ياد ڪرڻ جي ڪم طور تي آهي جڏهن ته قانون انهن کي خصوصي طور تي ڪجهه بنيادي حق ڏنا آهن، جنهن تحت شھرين کي جمهوري طرز عمل ۽ جمهوري طرز عمل جي ڪجهه بنيادي اصولن تي عمل ڪرڻ جي به ضرورت آهي ڇو ته حقن ۽ فرضن جو پاڻ ۾ باهمي ڳانڍاپو آهي.

” هر هندستاني کي اهو وساري ڇڏڻ گهرجي ته هو هڪ راجپوت، سک يا جٿ آهي. هن کي لازمي ياد رکڻ گهرجي ته هو هڪ هندستاني آهي هن کي پنهنجي ملڪ ۾ هر حق آهي سردار وٺڻ پائي پٺيل

پر ڪجهه خاص فرائض سان

(A آرٽيڪل 51، VI-A حصو) آئين ۾ شامل يارهن فرائض 9

اسان جي قانون ۾ بنيادي فرائض جي اضافي ان کي انساني حقن جي عالمي اعلاميه جي آرٽيڪل 29 (1) سان ڳنڍي ڇڏيو آهي

” انهن چيو ته اسان جي زندهرهڻ جو حق صرف ان صورت ۾ آهي جڏهن اسان دنيا جي شهريت جو فرض انجام ڏيون ٿا. هن هڪ بنيادي بيان سان، شايد اهو ايترو اسان آهي جو مرد ۽ عورت جي فرائض جي وضاحت ڪريو، ۽ پهرين کان انجام ڏنل ڪجهه اهڙي ذميداري جي هر حق سان هم آهنگ هجن. هر بني حق کي غصب ڪرڻ لاءِ وڙهڻ ئي ڏيکاري سگهجي ٿو.“

” مهاتما گانڌي

بنيادي فرائض ۽ حق ساڳي سڪي جا ٻه پاسا آهن.

مهاتما گانڌي چيو ته ” فرض جو ذريعو صحيح آهي. جيڪڏهن اسان پنهنجا فرائض سر انجام ڏيون ٿا ته حقن جي تلاش گهڻو پري نه هوندي

جمهوريت ان وقت تائين معاشري ۾ پنهنجون پاڙون قائم نه ٿي سگهي جيستائين شھري پنهنجي بنيادي فرضن سان گڏ پنهنجي بنيادي حقن جي تعريف نه ٿا ڪن.

هر حق پاڻ سان گڏ متعلقه فرض سر انجام ڏي ٿو. ڪنهن هڪ شھري جي فرائض سرانجام ڏيڻ ٻين جي حقن کي يقيني بڻائي ٿي

جڏهن اسان پنهنجا فرائض ادا ڪندا آهيون ته پوءِ اسان پنهنجي حقن جا مستحق آهيون

